

नेपाल सरकारको अधिकांश स्वामित्व भएका सार्वजनिक संस्थाहरुको लेखापरीक्षण व्यहोरा देहाय अनुसार छ :

Upper Tamakoshi Hydropower Limited (2071/72)

Auditor's Report

1. Report on Financial Statements

We have audited the accompanying financial statements of Upper Tamakoshi Hydropower Limited (UTKHPL), Gyaneshwor, Kathmandu which comprises the Balance Sheet as at Ashadh 31, 2072, Profit & Loss Account, Cash Flow Statement and Statement of Change in equity for the year then ended, and significant accounting policies and notes to account.

2. Management's Responsibility for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with Nepal Accounting Standards and Companies Act, 2063. This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and fair presentation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

3. Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing issued by the Institute of Chartered Accountants of Nepal. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of risks of material misstatement of the financial statement, whether due to fraud or error. In making those risk assessments; the auditor considers internal control relevant to the preparation and fair presentation of Company's financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and reasonableness of significant accounting estimates made by the management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

4. Basis for Opinion:

The following are some of the important issues that may have impact on financial position and operating result of the company.

4.1 Property, Plant & Equipment and Depreciation thereon:

- 4.1.1 The depreciation being charged by the company is at a rate which is not sufficient to depreciate the assets being used by the company in its lifetime. Appropriate rate of depreciation has to be followed to write off the assets within its lifetime. Due to insufficiency of information we could not quantify the amount to be written off and hence Loss is understated by such differential amount.

4.2 Prepaid Expenses, Advances, Loans & Deposits:

4.2.1 Amount of Rs. 43,43,000.00 paid to District Development Office, Dolakha and Rs. 10,564,868.22 paid to District Administration Office, Dolakha has been shown as advance payment. As the work progress report on assigned works has not been received for long period of time, the effect of such advance to the profit/loss account could not be ascertained.

4.3 Nepal Accounting Standard

4.3.1 As per the provisions of NAS-9 "Income Taxes" Deferred Tax Liability / Assets should be created as and when required, due to insufficiency of information it could not be ascertained.

4.3.2 As per the provisions of NAS-18 "Impairment of Assets" assets having no useful life or having impaired in their value should be reduced to cost or net realisable value whichever is less, but since the company has not conducted physical verification of Property, Plant & Equipment; physical status of all the assets could not be ascertained and so whether the value of assets has been impaired has not been identified. However, the claim amounting Rs. 11,75,429,042.00 has been lodged to the insurance company for material damage for works (Permanent and temporary work) due to massive earthquake 2072 which exhibits the impairment in value of assets by least of Rs. 11,75,429,042.00, which has not been accounted in books of account consequently the loss of the company has been understated by the same amount.

4.3.3 As per the provisions of NAS-11 "The Effect of Changes in Foreign Exchange Rates", Foreign exchange loss of Rs. 384,092,692.15 during the fiscal year should be charged to profit and loss account, however the company has capitalized the said amount and hence loss has been understated by the said amount and the CWIP has been overstated in the balance sheet.

4.4 Miscellaneous:

4.4.1 Physical verification of inventories and fixed assets has not been conducted by the management during the year.

4.4.2 The effect of deferred tax assets and liabilities has not been computed and presented in the Financial Statements for the year ended Ashadh 31, 2072.

4.4.3 The difference of Rs. 33.70 Lakhs in Loan to NEA staff account (code no. 6.521) and NEA staff Loan (Code No. 7.706) has not been reconciled.

4.4.4 Loan Schedule and Balance Confirmation Certificate from Rastriya Beema Sansthan is not received hence balance of said account could not be verified.

5. Auditors' Opinion:

In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us, except for the effects of the matter described in the Basis for opinion paragraph, the financial statements read with the notes to accounts of the accompanying financial statements give true and fair view in conformity with the Nepal Accounting Standards and requirements of Companies Act, 2063:

- a) in the case of the Balance Sheet, of the state of affairs of the Company as at 31st Ashadh 2072 (16th July 2015);
- b) in the case of the Profit and Loss Account, of the profit/ loss for the year ended on that date; and
- c) in the case of the Cash Flow Statement, of the cash flows for the year ended on that date.

6. Report on Requirements of Companies Act, 2063:

- a. We have obtained prompt replies to our queries and the explanations asked for.

- b. In our opinion, the Balance Sheet, Profit and Loss Account and Cash Flow Statement with Notes to Account dealt with by this report are in compliance with the provisions of the Company Act, 2063 and are in agreement with the books of account maintained by the company.
- c. In our opinion, the accounts and records of the company have been fairly maintained in accordance with the law.
- d. To the best of our information and according to the explanations given to us and from our examination of the books of accounts of the Company necessary for the purposes of the audit, we have not come across cases except otherwise stated, where the Board of Directors or any employees of the Company have acted contrary to legal provisions relating to accounts, or committed any misappropriations or caused loss or damage to the company.

7. **Emphasis of Matter:**

Without modifying our opinion, we draw your attention to the matter disclosed in Note no 3.14 in the financial statement that due to the massive earthquake of 25th April 2015, the Civil Contractor had declared *Force Majeure* and the earthquake and aftershocks has damaged the various components of the project resulting deferment of operation by around 18 month.

औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लिमिटेड(२०७२।७३)

लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन

१. **वार्षिक वित्तीय विवरण उपर प्रतिवेदन**

हामीले औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लिमिटेडको यसैसाथ संलग्न आषाढ ३१, २०७३ (तदनुसार जुलाई १५, २०१६) को वासलात, सोही मितिमा समाप्त भएको आर्थिक वर्षको आयव्यय विवरण, नगद प्रवाह विवरण तथा इक्वीटीमा भएको परिवर्तन सम्बन्धी विवरण र तत्सम्बन्धी लेखानीति तथा लेखा टिपणीहरू समावेश भएको वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरेका छौं ।

२. **वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापनको जिम्मेवारी**

नेपाल लेखामान, कम्पनी सम्बन्धित ऐन नियम तथा प्रचलित अन्य कानून, अभ्यास अनुरूप वित्तीय विवरणहरू तयार पार्ने तथा यथोचित प्रस्तुतीकरण गर्ने जिम्मेवारी व्यवस्थापनको रहेको छ । वित्तीय विवरणहरू तयार पार्ने तथा वित्तीय विवरणको प्रस्तुतीकरणसँग सम्बन्धित आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको खाका तयार गर्ने तथा त्यसको प्रभावकारिता कायम राख्ने कार्यहरू साथै वित्तीय विवरणहरू त्रुटी तथा जालसाजीको कारणले सारभूत रूपमा गलत आँकडासहित छैनन् भन्ने कुरामा विश्वस्त हुने, उपयुक्त लेखा नीतिहरूको छनोट र कार्यान्वयन गर्ने, आवश्यकतानुसार लेखा अनुमानहरू गर्ने कार्यहरू समेत पर्दछन् ।

३. **लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी**

हाम्रो जिम्मेवारी प्रस्तुत वित्तीय विवरणउपर लेखापरीक्षणको आधारमा राय व्यक्त गर्नु हो । हाम्रो लेखापरीक्षण नेपालको लेखापरीक्षणमान तथा अन्य प्रचलित लेखापरीक्षण अभ्यासको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ । ती लेखापरीक्षणमान तथा अभ्यासअनुसार व्यावसायिक आचार संहिताको पालना गर्ने र वित्तीय विवरणहरू सारभूत रूपमा गलत आँकडासहित प्रस्तुति गर्ने करामा यथोचित आश्वस्तता प्रदान गर्न लेखापरीक्षण योजना तर्जुमा गरी तदनुसार लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्ने कार्य पर्दछन् ।

वित्तीय विवरणमा उल्लेखित रकम र खुलासा गएका सूचना लगायत अन्य विवरण बारे पुष्ट्याई गर्ने यथेष्ट प्रमाण संकलन गर्ने, प्रमाणको पूर्ण वा आंशिक वा छड्के परीक्षण गर्ने कार्यविधि लेखापरीक्षणमा समावेश हुन्छ । यसरी अबलम्बन गरिका लेखापरीक्षण कार्यविधिमा वित्तीय विवरण जालसाजी वा त्रुटिको कारण सारभूत रूपमा गलत आँकडासहित प्रस्तुत हुनसक्ने कुरामा अबलम्बन गरिने लेखापरीक्षकको जोखिम मूल्याङ्कनसहितको व्यावसायिक विवेकमा निर्भर हुन्छ । लेखापरीक्षणबाट जोखिम मूल्याङ्कन गर्ने क्रममा निकायको वित्तीय विवरण तयारी यर्थाथ प्रस्तुतीकरणको लागी आवश्यक पर्ने आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको उपयुक्तताबारे परीक्षण गरिएको छ तापनि त्यस्तो आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारीताबारे लेखापरीक्षणबाट राय व्यक्त गर्ने उद्देश्य राखिएको छैन । व्यवस्थापनले वित्तीय विवरण तयार गर्दा प्रयोग गरेको लेखा नीतिको सान्दर्भिकता, विश्लेषण र लेखा अनुमानको उपयुक्तता साथै वित्तीय विवरणको समग्र स्थितिको मूल्याङ्कन गर्ने कार्य समेत लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी अर्न्तगत पर्दछ ।

हामीले प्राप्त गरेका प्रमाणहरूले लेखापरीक्षण राय व्यक्त गर्ने सन्दर्भमा पर्याप्त र उपयुक्त आधार प्रदान गर्दछ, भन्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं ।

४. लेखापरीक्षकको राय

हाम्रो रायमा वित्तिय विवरणको लेखा सम्बन्धी टिप्पणीहरूको बुंदा नं. ८ मा खुलासा गरेबमोजिम कम्पनीले स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५४ बमोजिम स्थानीय निकायलाई भुक्तान गर्नुपर्ने विभिन्न करसम्बन्धी कानुनी दायित्वको व्यवस्था नगरेको कारणले कम्पनीको वित्तिय विवरणहरूमा पर्ने असरबाहेक, लेखापरीक्षणको सिलसिलामा उपलब्ध गराइएका स्पष्टीकरण तथा सुचनाहरूको आधारमा संलग्न वित्तिय विवरणले औद्योगिक क्षेत्र व्यावस्थापन लिमिटेडको आषाढ ३१, २०७३ को वित्तिय स्थिति र सोही मितिमा समाप्त भएको आर्थिक वर्षको सञ्चालन नतिजा, नगद प्रवाह, इक्विटीमा भएको परिवर्तनको प्रचलित कानूनको अधिनमा रही पालना गर्न सकिने हदसम्म नेपाल लेखामान र कम्पनी ऐन, २०६३ बमोजिम सही र यथार्थ चित्रण गर्दछ ।

५. कम्पनी ऐनबमोजिमका थप व्यहोराहरू

हामीलाई लेखापरीक्षणको क्रममा उपलब्ध सूचना तथा जानकारी अनुसार र हाम्रो लेखापरीक्षणको आधारमा: कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ११५(३) मा उल्लेख भएका व्यवस्थाहरूको सम्बन्धमा निम्न अनुसार प्रतिवेदन पेश गर्दछौं ।

- क) हामीले लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न आवश्यक ठानेका सबै सूचना र स्पष्टीकरणहरू पायौं ।
- ख) हाम्रो रायमा संलग्न वासलात, नाफा नोक्सान तथा नगदप्रवाह विवरणहरू संस्थाले राखेको हिसाब किताबहरूसंग दुरुस्त रहेका छन् ।
- ग) कम्पनीले आफ्नो हिसाबकिताब प्रचलित कानून र प्रचलनअनुसार ठीकसंग राखेको छ र यी विवरणहरू नेपाल लेखामान, सामान्यतया सर्वमान्य लेखा सिद्धान्तहरू तथा ऐन २०६३ अनुरूप ठीकसंग राखिएका छन् ।
- घ) हामीलाई प्राप्त सूचना, हामीलाई दिइएको जानकारी तथा लेखापरीक्षणको क्रममा गरेको छुड्के जाँचको आधारमा सञ्चालक समिति वा प्रतिनिधि वा कुनै कमैचारीले कानूनविरुद्ध काम काज गरेको वा कम्पनीको सम्पत्ति हिनामिना गरेको वा कम्पनीको हानी नोक्सानी गरेको कुनै तथ्य फेला परेन तथा कम्पनीमा लेखासम्बन्धी कुनै जालसाजी गरेको भेटिएन ।

कृषि विकास बैंक लिमिटेड (२०७२/७३)

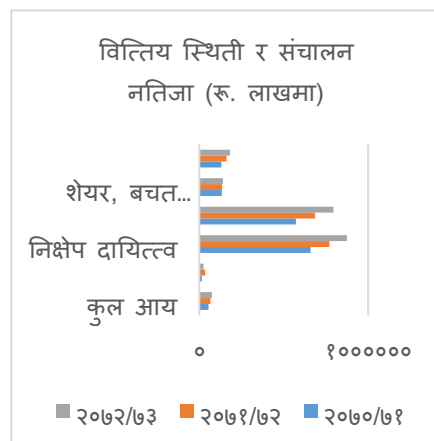
बैंकको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र वित्तिय विवरणको आधारमा देखिएका प्रमुख व्यहोरा निम्नानुसार छन्:

१. वित्तिय स्थिति तथा संचालन नतीजा

बैंकको शेयर धनीकोष गत वर्ष भन्दा १२.५१ प्रतिशतले वृद्धि भई यो वर्ष अग्राधिकार शेयर समेतको पुँजी रू. ११ अरब ५५ करोड ५६ लाख सहित रू. १८ अरब १२ करोड ७२ लाख पुगेको छ । यो वर्ष राष्ट्र बैंकको जोखिम भारित सम्पत्तिमा कुल पुँजी कोष अनुपात १७.१६ प्रतिशत रहनुका साथै निक्षेप दायित्व बाहेक वर्षान्तमा ऋणपत्र र कर्जा शीर्षकमा दायित्व रू. १ अरब ९४ करोड २५ लाख रहेको तुलनामा चालु सम्पत्ति तर्फ बैंक मौज्जात सहित तरल सम्पत्ति रू. १० अरब ८१ करोड ११ लाख रहेको हुँदा बैंकको दायित्व भुक्तान क्षमता सुदृढ रहेको छ ।

वर्षान्तमा रहेको निक्षेप रू. ८७ अरब ३८ करोड ७१ लाखबाट गत वर्ष भन्दा १५.९१ प्रतिशतले कर्जा तथा सापटमा वृद्धि भई यो वर्ष रू. ७९ अरब ४८ करोड ९५ लाख परिचालन भएको छ । बैंकको कुल कर्जा तथा सापटमा निष्कृत कर्जाको अनुपात गत आर्थिक वर्षको ५.३५ प्रतिशतमा सुधार भई यो वर्षान्तमा ४.३५ प्रतिशत कायम हुन पुगेको छ ।

बैंकको गत वर्ष भन्दा यो वर्ष खुद ब्याज आमदानी ११.६७ प्रतिशतले वृद्धि भई कुल संचालन आमदानी रू. ७ अरब ४२ करोड ३२ लाख कायम भएको छ । संभावित नोक्सानी व्यवस्था अधिको सञ्चालन मुनाफा यो वर्ष २२.१३ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. ३ अरब ६४ करोड ३९ लाख पुगेतापनि

संभावित नोकसानी व्यवस्थाबाट यो वर्षको फिर्ता रकम गत वर्ष भन्दा रू. २ अरब ३८ करोड २० लाखले कम हुनाका कारण गत वर्ष भन्दा यो वर्ष खुद नाफा २९.३८ प्रतिशतले घटन गई रू. २ अरब ४६ करोड ४६ लाख कायम भएको छ। खुद नाफामा कमी र शेयर संख्या पनि बढनुका कारण प्रति शेयर आमदानी गत वर्ष रू. १११.७७ रहेकोमा यो वर्ष रू. ६२.५९ रहने देखिन्छ। यो वर्ष थप भएको रू. ५ करोड ५६ लाखसहित कुल गैह्र बैकिङ्ग सम्पत्ति रू. २० करोड ८ लाख पुगेको छ। यस स्थितीमा निष्क्रिय कर्जालाई असल कर्जामा परिवर्तन गर्न र सोको जोखिम न्युन गर्न नियन्त्रण वातावरण प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट २०७४ आषाढ मसान्तसम्म साधारण चुक्ता पुँजी रू. ८ अरब पु-याउनुपर्ने र सोमा अग्राधिकार शेयर पुँजी वापतको रकम समावेश गर्न नमिल्ने व्यवस्था गरिएकोले हाल बैंकको चुक्ता पुँजी रू. ३ अरब ९३ करोड ७६ लाखमात्र रहेकोले बैंकले तदनुसृत पुँजी योजनाका आधारमा समयमै चुक्ता पुँजी पुर्याउने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।

२. लेखामानको पालना

नेपालवित्तिय प्रतिवेदन मान अनुसार वित्तिय विवरण तयार नहुनाले र सो बमोजिम खुलासा गरिएको सम्बन्धमा उचित र पर्याप्त प्रमाण नरहेकोले सो मान बमोजिम वित्तिय विवरण उपर लेखापरीक्षकले राय व्यक्त गरेको छैन।

३. नियम र आन्तरिक कार्यविधिको पालना-यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन्:

३.१ वित्तिय विवरणकोअन्य सम्पत्ति शीर्षकमा अन्तर शाखा हिसाब मिलान हुन बाँकी खुद डेबिट रकम रू. १३ करोड ९४ लाख रहेको छ। सोमा विगत वर्षहरूदेखिका रकम समावेश गरेतापनि सोको प्रकृति र आयु विश्लेषण गरेर चारित्रीकरण गरेर विश्लेषण नगर्नाले वित्तिय स्थिति र संचालन नतिजामा पर्ने असर परिमाणीकरण गर्न सकिएको छैन।

३.२ केन्द्रिय व्यवस्थापन सूचना प्रणालीका लागि बैंकले केन्द्रीकृत बैकिङ्ग प्रणाली जडान गर्न विगत ५ वर्षदेखि टि २४ सफ्टवेयर प्रयोगमा ल्याएतापनि सोको संचालनका लागि बैंकका जनशक्ति अभ्यस्त भइनसकेको र हाल सम्म १६८ शाखाहरूमा मात्र जडान हुन सकेको स्थिती छ। शाखाले प्रवाह गरेका कर्जा, वासलात बाहिरका कारोबार, अपलेखन गरेका कर्जा तथा सकार गरेका गैह्र बैकिङ्ग सम्पत्ति, शाखाको संचालन स्थिति, तरलता सम्बन्धमा र बैंक संचालनका लागि आवश्यक निर्णय गर्न सूचनाको अभाव हुने गरेको छ। बैंक संचालन जोखिम कम गर्न सही समयमै व्यवस्थापन सूचना प्रणाली स्थापना गर्न कार्य गर्नुपर्दछ।

३.३ बैंकले कर्मचारी अवकास सुविधा अन्तर्गत कर्मचारी अवकास कोषमा रू. ५ अरब ६६ करोड ५३ लाख लगानी गरेतापनि सोबाट बैंकलाई प्रतिफल प्राप्त हुने व्यवस्था गरेको पाइएन। अवकास कोषसँग बैंकले गरेको लगानीमा प्रतिफल पाउने गरी सम्झौता गर्नुपर्दछ।

३.४ कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १४३ अनुसार सहायक कम्पनी सम्बन्धी थप खुलासा गर्नुपर्ने र ती सहायक कम्पनीको वित्तिय विवरण समेत समावेश गरी एकीकृत वित्तिय विवरण तयार गर्नुपर्नेमा बैंकका तीन सहायक कम्पनीहरू भएतापनि सो अनुसार गरेको पाइएन। ती मध्ये पुँजी लगानी रू. ३२ लाख ४१ हजार गरिएको एक सहायक कम्पनीको विगत वर्षहरू देखि नै लेखा परीक्षण समेत नभएको स्थिती छ।

३.५ राष्ट्र बैंकको निर्देशिका अनुसार कर्जा लगानीमा हुन सक्ने अधिकेन्द्रित जोखिम न्युनीकरण गर्न आपसी सम्बन्ध भएका ऋणीको पहिचान गरी एकल ग्राहक समुहमा वर्गीकरण गरि कर्जा सीमाको निर्धारण गर्नुपर्ने व्यवस्था अनुरूप ग्राहक पहिचान गरेको पाइएन।

४. **पुष्ट्याई नभएको दायित्त्व** -वित्तिय विवरणमा समावेश गरिएको अन्य दायित्त्व अन्तर्गत विभिन्न ८ शीर्षक अन्तर्गत रहेको दायित्त्व रकम रू. ६८ करोड ११ लाखको पुष्ट्याई हुने प्रमाण कागजात नरहेको तथा धेरै वर्ष पुरानो हिसाबसमेत रहेको देखिदा यस सम्बन्धमा यकिन गरी लेखा अधावधिक बनाउनु पर्दछ।

५. **लगानी** - बैंकको आय वृद्धिकालागि अन्यत्र लगानी गर्दा उचित पोर्टफोलियो व्यवस्थापन गर्न लगानी निति निर्धारण गरी लगानी गर्नुपर्नेमा सो बेगर नै वर्षान्तसम्म बिभिन्न संस्थाहरूमा ऋण तथा शेयरमा रू. ७ अरब ६६ करोड ९४ लाख लगानी गरेकोमा लाभांश वापत करीब ७ लाख मात्र मात्र आमदानी भएको छ। गत वर्ष सहित यो वर्ष पनि कम्पनीले लगानी गतिविधिमा आबद्ध गरेको पुँजी घटाउँदा बचत नगद प्रवाह रू. ४१ करोड ७२ लाखले ऋणात्मक रहेको छ। बैंकको दिगो वृद्धिका लागि लगानीका लागि पुँजी आवश्यक पर्ने हुँदा अन्यत्र लगानी गर्दा लगानी नीति तय गरी

व्यवसायिक योजना अनुसार अधिकतम लाभ हुने क्षेत्रमा गरी जोखिम व्यवस्थापन गरी कम्पनीको स्रोत परिचालन गर्नुपर्दछ।

लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन

१. वार्षिक वित्तीय विवरण उपर प्रतिवेदन

हामीले यसैसाथ संलग्न कृषि विकास बैंक लिमिटेडको आषाढ ३१, २०७३ (तदनुसार जुलाई १५, २०१६) को वासलात, सो मितिमा समाप्त भएको आर्थिक वर्षको आय विवरण, नगद प्रवाह विवरण तथा इक्विटीमा भएको परिवर्तन सम्बन्धी विवरण र तत्सम्बन्धी लेखानीति तथा लेखा टिप्पणी समावेश भएको वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरेका छौं।

२. वित्तीय विवरणमाथि व्यवस्थापनको जिम्मेवारी

नेपाल लेखामान, सम्बन्धित ऐन र अन्य नियम, कानून, अभ्यास अनुरूप वित्तीय विवरणहरू तयार पार्ने तथा यथोचित प्रस्तुतीकरण गर्ने जिम्मेवारी कृषि विकास बैंक लिमिटेडको व्यवस्थापनमा रहेको छ। उक्त जिम्मेवारीमा वित्तीय विवरणहरू तयार पार्ने तथा वित्तीय विवरणहरूको प्रस्तुतीकरणसँग सम्बन्धित आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको खाका तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने तथा त्यसको प्रभावकारिता कायम राख्ने कार्यहरू पर्दछन् जसमा वित्तीय विवरणहरू त्रुटि तथा जालसाजीको कारणले सारभूत रूपमा गलत आँकडासहित छैनन् भन्ने कुरामा विश्वस्त हुने, उपयुक्त लेखा नीतिहरूको छनौट र कार्यान्वयन गर्ने, आवश्यकतानुसार लेखा अनुमानहरू गर्ने कार्यहरू समेत पर्दछन्।

३. लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

हाम्रो जिम्मेवारी प्रस्तुत वित्तीय विवरणउपर लेखापरीक्षणको आधारमा राय व्यक्त गर्नु हो। लेखापरीक्षण नेपाल लेखापरीक्षणमान तथा सामान्य लेखापरीक्षण अभ्यासको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ। ती लेखापरीक्षणमान तथा अभ्यासअनुसार व्यवसायिक आचार संहिताको पालना गर्ने र वित्तीय विवरणहरू सारभूत रूपमा गलत आँकडासहित प्रस्तुति गर्ने कुरामा यथोचित आश्वस्तता प्रदान गर्न लेखापरीक्षण योजना तर्जुमा गरी तदनुसार लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्ने कार्यहरू पर्दछन्।

वित्तीय विवरणमा उल्लिखित रकम र खुलासा गरिएका सूचना लगायत अन्य विवरण बारेमा पुष्ट्याई गर्ने यथेष्ट प्रमाण संकलन गर्ने, प्रमाणको पूर्ण वा आंशिक वा छुट्टै परीक्षण गर्ने कार्यविधि लेखापरीक्षणमा समावेश हुन्छ। यसरी अवलम्बन गरिएका लेखापरीक्षण कार्यविधिमा वित्तीय विवरण जालसाजी वा त्रुटिको कारण सारभूत रूपमा गलत आँकडासहित प्रस्तुत हुनसक्ने कुरामा अवलम्बन गरिने लेखापरीक्षणको जोखिम मूल्याङ्कनसहितको व्यवसायिक विवेकमा निर्भर हुन्छ। लेखापरीक्षणबाट जोखिम मूल्याङ्कन गर्ने क्रममा निकायको वित्तीय विवरण तयारी यथार्थ प्रस्तुतीकरणको लागि आवश्यक पर्ने आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको उपयुक्तताबारे परीक्षण गरिएको छ तापनि त्यस्तो आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारिताबारे लेखापरीक्षणबाट राय व्यक्त गर्ने उद्देश्य राखिएको छैन। व्यवस्थापनले वित्तीय विवरण तयार गर्दा प्रयोग गरेको लेखा नीतिको सान्दर्भिकता, विश्लेषण र लेखा अनुमानको उपयुक्तता साथै वित्तीय विवरणको समग्र स्थितिको मूल्याङ्कन गर्ने कार्य समेत लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी अन्तर्गत पर्दछ।

हामीले प्राप्त गरेका प्रमाणहरूले लेखापरीक्षणको कैफियतसहितको राय व्यक्त गर्ने सन्दर्भमा पर्याप्त र उपयुक्त आधार प्रदान गर्दछ भन्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं।

४. राय व्यक्त गर्ने आधार

४.१. संलग्न वित्तीय विवरणको अनुशूची ३२: प्रमुख लेखानीतिहरूमा खुलासा गरिएअनुसार बैंकले आफ्नो वित्तीय विवरण नियमनकारी ढाँचा (Regulatory Framework) अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको एकीकृत निर्देशिका तथा अन्य निर्देशनहरूअनुरूप तयार गरेको छ। त्यस्ता निर्देशिका एवं निर्देशनहरूले बैंकले वित्तीय विवरण तयार गर्दा प्रथमतः नेपाल राष्ट्र बैंकको एकीकृत निर्देशिका र अन्य निर्देशनले तोकेबमोजिमको लेखाङ्कन, मूल्याङ्कन र प्रस्तुतीकरण विधि पालना गर्नुपर्ने र नेपाल राष्ट्र बैंकको स्पष्ट निर्देशन नभएको अवस्थामा प्रचलित नेपाल लेखामान वा अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय प्रतिवेदनमान पालना गर्नुपर्ने गरी तोकेका छन्।

४.२. कम्पनी ऐन २०६३ को दफा १०८ को उपदफा २ ले राखिने लेखा दोहोरो लेखाप्रणालीमा आधारित र कम्पनीको कारोबारको यथार्थ स्थिति स्पष्ट रूपमा प्रतिबिम्बित हुने गरी प्रचलित कानून बमोजिम अधिकारप्राप्त निकायले लागू गरेको लेखामान (Accounting Standard) र कम्पनी ऐन बमोजिम पालना

गर्नु पर्ने अन्य शर्त तथा व्यवस्था अनुरूप राख्नु पर्दछ। नेपालमा लेखामान जारी गर्ने आधिकारिक निकाय नेपाल लेखामान बोर्ड हो र सो बोर्डले जारी गरेका लेखामान नेपाल चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स संस्थाको निर्णयानुसार आ.व. २०७२/७३ बाट “क” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले अनिवार्यरूपमा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान पालना गरी वित्तीय विवरण तयार गर्नु पर्ने गरी तोकेको छ। अनुच्छेद ४.१ मा उल्लेख भएअनुसार बैंकले वित्तीय विवरण नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानअनुसार नभई नियमनकारी ढाँचाअनुसार तयार गरेको छ।

५. नियमनकारी ढाँचाअनुसार कैफियतसहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

प्रस्तुत वित्तीय विवरणको अनुसूची ४.१६ “अन्य सम्पत्ति” शीर्षक अन्तर्गत “शाखा मिलान हिसाब उपशीर्षक” मा अन्तरशाखा हिसाब मिलान हुन बाँकी खुद डेबिट रकम रु. १३९,४५२,५०१ रहेको छ। अन्तरशाखा हिसाब मिलान/समायोजन हुन विगत वर्षहरूदेखि बाँकी रहेका रकमहरू समावेश भइरहको र त्यस्ता रकमको प्रकृति र आयु विश्लेषण अवस्थाको विस्तृत विवरण तयार पारी चारित्रीकरण गरी वित्तीय विवरणमा हिसाब मिलान नगरेसम्म सोबाट बैंकको सम्पत्ति, दायित्व, आम्दानी तथा खर्चमा पर्न जाने असर परिमाणीकरण गर्न सकिएन।

६. नियमनकारी ढाँचाअनुसार कैफियतसहितको राय

लेखापरीक्षणको सिलसिलामा उपलब्ध गराइएका स्पष्टीकरण तथा सूचनाहरूको आधारमा, हाम्रो रायमा उल्लिखित अनुच्छेद ५ ले वित्तीय विवरणको सम्पत्ति, दायित्व, तथा मुनाफामा पर्ने प्रभावबाहेक संलग्न वित्तीय विवरण तथा बैंकको लेखानीति र लेखासम्बन्धी टिप्पणी साथै अध्ययन गर्दा संलग्न वासलातले कृषि विकास बैंक लिमिटेडको आपाढ ३१, २०७३ को वित्तीय स्थिति, तथा सोही मितिमा समाप्त भएको वर्षको नाफा नोक्सान हिसाब, नगद प्रवाह विवरण र इक्विटीमा भएको परिवर्तनसम्बन्धी विवरणले क्रमशः बैंकको नाफा नोक्सान, नगद प्रवाह र इक्विटीमा भएको परिवर्तनको नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको एकीकृत निर्देशिकाबमोजिम सही र यथार्थ चित्रण गर्दछ।

७. नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन ढाँचा अनुसार Disclaimer of Opinion

माथि अनुच्छेद ४.२ मा उल्लेख भएका व्यहोराहरू सारभूतरूपमा महत्वपूर्ण (significant) भएकोमा हामीले लेखापरीक्षणका क्रममा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानअनुसार वित्तीय विवरण तयार भएको वा सोबमोजिम खुलासा गरिएको भन्ने सम्बन्धमा पर्याप्त र उचित लेखापरीक्षण प्रमाणहरू प्राप्त गर्न असमर्थ रह्यौं, तसर्थ, वित्तीय विवरणमाथि सोबमोजिम राय बनाउन असमर्थ भएका छौं। त्यसैकारण नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान र नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन फ्रेमवर्कबमोजिम कुनै राय व्यक्त गरिएको छैन।

८. अन्य व्यहोरा

८.१. बोनस ऐन २०३० अनुसार बैंकले विभिन्न आर्थिक वर्षहरूको मुनाफाबाट कर्मचारी बोनस बापत छुट्याइएको रकम मध्ये आ.व. २०६५/६६ र २०६६/६७ का लागि छुट्याइएको रकम रु. २७,०८,२७,३०१/- नेपाल सरकारबाट समर्थन भई आए पश्चात् हिसाब मिलान गर्ने गरी कर्मचारीहरूलाई रु. २५,९०,४०,५३९/- पेशकी उपलब्ध गराएको छ। तथापि सो भन्दा पछिल्ला आर्थिक वर्षहरूमा छुट्याइएका बोनस व्यवस्था रकम वितरण/फछ्यौट गर्न नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट सहमति प्राप्त भइसकेको छ।

८.२. बैंकको कारोबारको प्रकृति र आकार सुहाउँदो आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा थप सुधार गर्नुपर्ने भनी लेखापरीक्षणको क्रममा देखिका सुधारका क्षेत्रहरूबारे बैंक व्यवस्थापनलाई छुट्टै प्रतिवेदन दिएका छौं।

९. कम्पनी ऐन २०६३ तथा बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३ बमोजिमको थप व्यहोरा

कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम देहायका व्यहोराहरू प्रमाणित गर्दछौं:

क) हामीले लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न आवश्यक सूचना र स्पष्टीकरण प्राप्त गर्नुभयो।

ख) बैंकले कम्पनी ऐन २०६३ अनुरूप आफ्नो कारोबारको यथार्थ स्थिति स्पष्ट हुने गरी लेखा राखेको छ।

ग) संलग्न वासलात, नाफा नोक्सानीको हिसाब र नगद प्रवाह विवरण, यसै प्रतिवेदनको अनुच्छेद ५ मा उल्लेख भएबाहेक, सारभूतरूपमा नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको निर्देशन अनुरूप तयार भएको छ र वित्तीय विवरण राष्ट्र बैंकले तोकेको ढाँचा र तरिका अनुसार तयार भएको र त्यस्ता विवरणहरू सारभूतरूपमा बैंकले राखेको हिसाब किताब, बही खाता, श्रेस्ता र लेखासँग दुरुस्त रहेको छ।

- घ) लेखापरीक्षणको सिलसिलामा उपलब्ध गराइएका स्पष्टीकरण तथा सूचनाहरूको आधारमा बैंक व्यवस्थापन वा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट कारवाही गरिरहेका विषयहरूबाहेक तथा बैंक व्यवस्थापनबाट उपलब्ध गराइएको Management Representation Letter समेतको आधारमा, सञ्चालक समिति वा प्रतिनिधि वा कुनै कर्मचारीले कानूनविरुद्ध लेखासँग सम्बन्धित कुनै काम काज गरेको तथा बैंकको सम्पत्ति हिनामिना गरेको वा बैंकलाई जानाजान हानी नोक्सानी गराएको वा निक्षेपकर्ताहरूको हित विपरित हुने काम गरेको व्यहोरा हाम्रो जानकारीमा आएन ।
- ङ) लेखापरीक्षणको सिलसिलामा उपलब्ध गराइएका स्पष्टीकरण तथा सूचनाहरूको आधारमा, बैंक व्यवस्थापनको जानकारीमा आई बैंक व्यवस्थापन तथा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट कार्यवाही प्रकृया चलिरहेको बाहेक सञ्चालक समिति वा प्रतिनिधि वा कुनै कर्मचारीले बैंकमा लेखासम्बन्धी कुनै जालसाजी गरेको व्यहोरा हाम्रो जानकारीमा आएन ।
- च) संलग्न वित्तीय विवरणको अनुशूचि ३३ को लेखासम्बन्धी टिप्पणी अन्तर्गत बुँदा ११.४ मा उल्लेख भएअनुसार कम्पनी ऐन २०६३ को दफा १४३ अनुसार सहायक कम्पनीसम्बन्धी थप खुलासा गर्नुपर्नेमा कम्पनीले सो सम्बन्धी खुलासा गर्न नसकेको भनी खुलासा गरेको र सहायक कम्पनीको वित्तीय विवरणसमेत संलग्न गरी एकीकृत वित्तीय विवरण तयार नगरेकोतर्फ शेयरधनी महानुभावहरूको ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छौं ।
- छ) बैंकले आफ्नो नवौं वार्षिक साधारणसभाबाट पारित विशेष प्रस्ताव तथा नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयको २०७२ मंसिर ५ गतेको निर्णय र २०७३ जेठ ३२ गतेको पत्रअनुसार नेपाल सरकारको तत्काल कायम असञ्चित फिर्ता नहुने अग्राधिकार शेयरमध्ये रु. १,००,४०,८८,००० वासलातको मितिपश्चात साधारण शेयरमा परिणत गरेको छ ।
- ज) हामीले नेपाल चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स् संस्थाको निर्देशनअनुसार बैंकको कूल कर्जा वा निक्षेपको २ प्रतिशतभन्दा बढि कर्जा वा निक्षेप भएका शाखाहरूको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरेका छौं तथा अन्य शाखाहरूको हकमा कार्यालयहरूबाट प्राप्त विवरण पर्याप्त रहेको छ ।

CHILIME HYDROPOWER COMPANY LIMITED (2072/73)

Auditor's Report

We have audited the financial statements of Chilime Hydropower Company Limited for the year ended 31 Ashadh 2073 (15 July 2016). The financial reporting framework that has been applied in their preparation is applicable laws and Nepal Financial Reporting Standards.

This report is made solely to the company's members, as a body, in accordance with Chapter 8 of the Companies Act 2063. Our audit work has been undertaken so that we might state to the company's members those matters we are required to state to them in a Report of the Auditors and for no other purpose. To the fullest extent permitted by law, we do not accept or assume responsibility to anyone other than the company and the company's members as a body, for our audit work, for this report, or for the opinions we have formed.

Management's Responsibility for the Financial Statements

Management of the company is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS). This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and fair presentation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

Scope of the Audit of the Financial Statements

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on our judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, we consider internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion on Financial Statements

In our opinion the financial statements give a true and fair view of the financial position of Chilime Hydropower Company Limited as at 31 Ashad, 2073 (15 July 2016) and of its financial performance and cash flows for the year then ended, and have been properly prepared in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS).

Report on Other Legal and Regulatory Requirements

On the basis of our examination and according to explanations given to us, we would like to further report that:

1. We have obtained all the information and explanations, which were considered necessary for the purpose for our audit.
2. The books of accounts as required by the prevailing laws have been maintained by the company.
3. The Statement of Financial Position Statement of Profit or Loss and Other Comprehensive Income, Statement of Cash Flow Statement and explanatory notes have been prepared in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) and are in agreement with the books of accounts maintained by the company.
4. We have not come across cases where the directors or any representative or any employee of the company has acted against laws or caused any loss or damage to the company or misappropriated any funds of the company.
5. The weaknesses in the company's internal controls and accounting system identified during audit have been presented in the Management Letter with recommendations.

HYDROELECTRICITY INVESTMENT AND DEVELOPMENT CO. LTD (2072/73)

Auditor's Report

1. Report on the Financial Statements

We have audited the accompanying financial statements of Hydroelectricity Investment And Development Company Limited, which comprise the statement of financial position as at Ashad 31, 2073 (July 15, 2016) and the income statement, statement of changes in equity and statement of cash flows for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory information.

2. Management's Responsibility for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with Nepal Accounting Standards, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

3. Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

4. Opinion

In our opinion, the financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of Hydroelectricity Investment And Development Company Limited, as at Ashad 31, 2073 (July 15, 2016) and its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with Nepal Accounting Standards.

5. Report on Other Legal and Regulatory Requirements (Companies Act, 2063)

On examination of the financial statements as aforesaid, we report that:

- We have obtained all the information and explanations which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purpose of our audit.
- In our opinion, proper books of accounts have been kept by the Company so far as appears from the examination of those books.
- The Balance Sheet, Profit & Loss Account and Cash Flow Statement dealt with by this report are prepared in compliance with the Nepal Accounting Standards.
- In our opinion and to the best of our information and according to the explanation given to us, the representative or any employee of the Company has not acted contrary to the provision of law relating to accounts nor caused direct loss or damage to the Company deliberately.

TRISHULI JAL VIDHYUT COMPANY LTD (2072/73)

Auditor's Report

1. Background

We have audited the accompanying Financial Statements of Trishuli Jal Vidhyut Company Limited which comprise the Balance Sheet as on Asadh 31, 2073 (corresponding to July 15, 2016) and the Income Statement, Statement of Cash Flow and Statement of Changes in Equity for the year ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory information.

2. Management's Responsibility for the Financial Statement

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these Financial Statements in accordance with Nepal Accounting Standards. This responsibility includes designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and presentation of financial statements that are free from material misstatements, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

3. Auditor's Responsibility and Audit Procedure

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing. Those standards

require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessment, the auditor considers internal control relevant to the Company's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, and not for the purpose of expressing an opinion on the Company's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of the accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by the management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the evidence that we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

4. Report as per the requirement of the Companies Act, 2063

We report that:

- a. We have obtained all information and explanations, which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purpose of our audit.
- b. In our opinion, proper books of account as required by the law have been kept by the Company so far as it appears from the examination of those books.
- c. The Balance Sheet, the Income Statement, the Cash Flow Statement and the Statement of Changes in Equity referred to in this report are in agreement with the books of account maintained by the company.
- d. In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us, and from our examination of the books and records of the Company, we have not come across any cases where the Board of Directors or any member thereof or any employee of the company has acted contrary to the provision of law relating to accounts or committed any misappropriation or caused any loss or damage to the company.
- e. In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us, we have not come across any accounting frauds committed in the company.

5. Basis for Qualified Opinion

The company has not maintained housing fund as per Labour Act, 2048.

6. Qualified Opinion

In our opinion, except for the effects of the matter described in the Clause 5, the financial statements referred to above read together with the notes attached thereon present fairly, in all material respects, the financial position of Trishuli Jalvidhyut Company Ltd. as on Asadh 31, 2073, the result of its operation, its cash flows and changes in equity position for the period ended on Asadh 31, 2073; in accordance with Nepal Accounting Standards and the requirement of the Company Act, 2063.

TOWN DEVELOPMENT FUND (2072/73)

Auditor's Report

We have audited the accompanying financial statements of Town Development Fund (TDF), which comprise the balance sheet as at Ashad 31, 2073 (15 July 2016), the income statement, statement of changes in equity and cash flow statement for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory notes.

1. Management's Responsibility for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with Nepal Accounting Standards and General Accepted Accounting Principles relevant for public organizations. This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and fair presentation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

2. Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statement, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

3. Opinion

In our opinion, the accompanying financial statements give a true and fair view, in all material respects, of the financial position of Town Development fund (TDF) as of Ashad 31, 2073 (15 July 2016) and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with Generally Accepted Accounting Principles and relevant practices.

श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण प्रा.लि

लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन

हामीले श्री निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण निगम प्रा. लि. (यसपछि "कम्पनी" भनिएको) को यसै साथ संलग्न ३१ आषाढ, २०७३ को वासलात तथा सो मितिमा समाप्त भएको आर्थिक वर्षको नाफा नोक्सान हिसाब, नगद प्रवाह विवरण, इक्युटिमा भएको परिवर्तन र प्रमुख लेखा नीति तथा लेखा सम्बन्धी विवरणको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी देहाय बमोजिम प्रतिवेदन पेश गरेका छौं ।

वित्तीय विवरणहरू उपर व्यवस्थापनको उत्तरदायित्व

नेपाल लेखामान अनुरूप यथार्थ र उचित चित्रण गर्ने वित्तीय विवरणहरू तयार एवं प्रस्तुत गर्ने उत्तरदायित्व व्यवस्थापनमा रहेको हुन्छ। यी उत्तरदायित्व अन्तर्गत वित्तीय विवरण गलत आंकडा रहित, जालसाजी वा सारभूत किसिमले त्रुटिरहित छ भनी वित्तीय विवरण तयार र प्रस्तुतिकरण गर्ने सम्बन्धी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको तर्जुमा, कार्यान्वयन र संचालन गर्ने कार्य लेखानीतिहरूको छनौट तथा लागू गर्ने एवं परिस्थिति अनुसार लेखा सम्बन्धी महत्वपूर्ण अनुमान गर्ने पर्दछन्।

लेखापरीक्षकको उत्तरदायित्व

वित्तीय विवरणहरू उपर लेखापरीक्षणको आधारमा मन्तव्य व्यक्त गर्नु हाम्रो दायित्व हो। हामीले नेपाल लेखामान, लेखापरीक्षणको सर्वमान्य सिद्धान्तको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरेका छौं। यी मानहरूले हामीलाई व्यवसायिक नैतिकताको पालना गर्न तथा वित्तीय विवरणहरू सारभूत रूपमा त्रुटिरहित भएको मनासिव आश्वासन प्राप्त गर्न, लेखापरीक्षणको योजना बनाउन र लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न अनिवार्य गराउँछन्।

लेखापरीक्षण अन्तर्गत वित्तीय विवरणमा उल्लेखित रकम र खुलासालाई पुष्टी गर्ने प्रमाण प्राप्त गर्ने सम्बन्धी संपादन कार्यविधि संलग्न हुन्छ। कम्पनीले अवलम्बन गरेको लेखा सिद्धान्त, व्यवस्थापनले गरेको महत्त्वपूर्ण अनुमान एवं वित्तीय विवरण प्रस्तुतीको समग्र स्थितिको मुल्यांकन पनि लेखापरीक्षणमा समावेश हुन्छ। हाम्रो लेखापरीक्षण कार्यविधि तयार गर्दा कम्पनीले वित्तीय विवरण तयार एवं प्रस्तुत गर्ने क्रममा अवलम्बन गरेको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको विश्लेषण गरेका छौं। लेखापरीक्षणले हाम्रो मन्तव्यलाई पर्याप्त आधार प्रदान गर्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं।

कम्पनी ऐन २०६३, तथा अन्य प्रचलित ऐनले तोकेको कुराहरूको प्रतिवेदन

हामीले सम्पन्न गरिएको लेखापरीक्षणको आधारमा निम्नानुसारको प्रतिवेदन पेश गर्दछौं :

क. हामीले लेखापरीक्षणको सिलसिलामा आवश्यक ठानेका सबै सूचना र स्पर्षटकरणहरू पायौं।

ख. संलग्न वासलात, नाफा नोक्सान हिसाब र नगद प्रवाह विवरण र संलग्न अनुसूचीहरू कम्पनीले राखेको हिसाब किताब बहीखाता श्रेष्ठा र लेखासँग दुरुस्त रहेका छन्।

ग. कम्पनीले आफ्नो हिसाब-किताब प्रचलित कानून र प्रचलन अनुसार ठिकसँग राखेको छ।

घ. हाम्रो रायमा र हामीले जानेबुझेसम्म तथा हामीलाई प्राप्त सूचना तथा स्पष्टिकरण र हामीले लेखापरीक्षण गरेको आधारमा कम्पनीको संचालक समितिका वा प्रतिनिधि वा कुनै पदाधिकारी वा कुनै कर्मचारीले प्रचलित कानून विपरित लेखा सम्बन्धी कुनै कामकाज वा अनियमित कार्य गरेको वा कम्पनीको सम्पत्ति हिनामिना गरेको वा कम्पनीको हानी नोक्सानी गरे/गराएको हाम्रो जानकारीमा आएन।

लेखापरीक्षकको मन्तव्य

हाम्रो रायमा वित्तीय विवरणको अनुसूची २१ तथा २२ मा उल्लेख भएको प्रमुख लेखा नीति तथा लेखा सम्बन्धी टिप्पणीले पार्न सक्ने असर बाहेक कम्पनीको ३१ आषाढ २०७३ गतेको वित्तीय स्थिति, सो मितिमा अन्त्य भएको संचालन नतिजा र नगद प्रवाह विवरण समेतको सही र समुचित चित्रण गर्दछ र यी विवरणहरू कम्पनी ऐन २०६३, तथा लेखाको सर्वमान्य सिद्धान्त तथा प्रचलन अनुसार तयार गरिएका छन्।

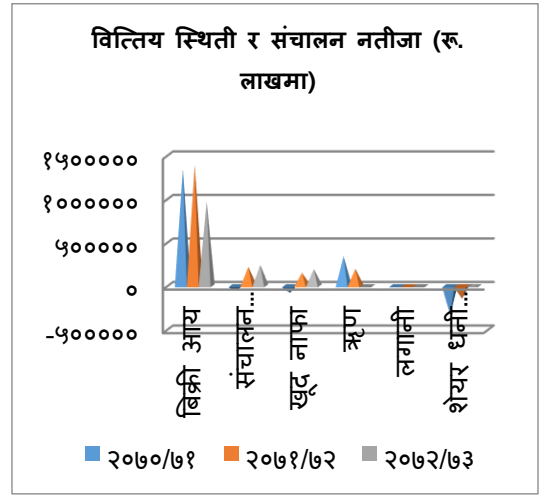
नेपाल आयल निगम लिमिटेड (२०७२।७३)

निगमको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र वित्तीय विवरणको आधारमा देखिएका प्रमुख व्यहोरा निम्नानुसार छन्:

१. वित्तीय स्थिति तथा संचालन नतीजा

निगमले गत र यो वर्षसमेत खुद नाफा रू. ३४ अरब ४० करोड लाख आर्जन गर्नाकाकारण शेयर धनीकोष गत वर्ष रू. १४ अरब ६८ करोड ५६ लाखले ऋणात्मक रहेकोमा यो वर्ष शेयर पुँजी रू. २९ करोड २३ लाख सहित शेयर धनी कोष रू. १ अरब ८७ करोड ५३ लाख कायम भएको छ । निगमको दीर्घकालीन दायित्व नरहेको र व्यवसायिक तथा अन्य भुक्तान गर्नुपर्ने दायित्व रू. ३ अरब ३० करोड १४ लाखको तुलनामा बैंक मौज्जात नै रू. ९ अरब ३६ करोड ९१ लाख रहेको हुँदा दायित्व भुक्तान क्षमता सुदृढ रहेको छ ।

विक्री आय गत वर्ष भन्दा ३०.१९ प्रतिशतले घटी भएतापनि गत वर्ष भन्दा अन्तराष्ट्रिय बजारमा पेट्रोलियम पदार्थको खरीद मुल्यमा आएको गिरावटले करीब १० प्रतिशत विक्री लागत कम हुनु, ऋण भुक्तानी गर्नाले व्याज भुक्तानीमा कमी हुनु र मुल्य स्थिरीकरण कोषमा खर्च कम हुनाका कारण खुद नाफा २८.७० प्रतिशतले वृद्धि भई रू. १९ अरब ३५ करोड ९० लाख कायम हुन पुगेको छ । सोमा असुली शंकास्पद लगानी रू. ७८ लाख, असुरक्षित आसामी रू. १ करोड २६ लाख तथा अग्रिम भुक्तानी, पेशकी, अन्तर शाखा हिसाब मिलान समायोजन गर्दा हुने संभावित नोक्सानीलाई समायोजन गर्ने हो भने निगमको नाफा रकम र शेयर धनी कोष घटी हुने स्थिति रहेको छ ।

ईन्धनको अन्तराष्ट्रिय मुल्यमा उतार चढाव भइरहने हुँदा निगमको आर्थिक स्थिति सबल राख्न पेट्रोलियम पदार्थको बिक्री मूल्यको निर्धारण स्वचालित प्रणालीमा भइरहनुपर्ने, बिक्री मुल्य अधिक वृद्धि हुनबाट रोक्न वर्षान्त सम्म कोषमा जम्मा भएको रू. ३ अरब ३३ करोड ३३ लाख र आगामी दिनमा जम्मा हुने रकम समेतको प्रयोग गर्न मिल्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने, बिक्री लागत र संचालन खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्ने र निगममा बैंक मौज्जात हुँदाहुँदै समयमै आपूर्तिकर्तालाई भुक्तानी नगर्नाका कारण ब्याज खर्च हुने स्थितीलाई बन्द गर्नुपर्ने तथा ईन्धनमा हुने प्राविधिक र कार्य सम्पादन चुहावटलाई वाञ्छित सीमा भित्र राख्नुपर्ने र व्यवसायलाई विविधिकरण समेत गरी ईन्धनको निरन्तर आपूर्ति व्यवस्थाका लागि एक भन्दा बढी विकल्पको व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

२. आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था—यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन्:

२.१ निगमको अधिकांश ईन्धन डिपोहरूमा क्यालिब्रेसन टावर र वेईड्ज ब्रिज प्रयोगमा नरहेको, ग्यास उद्योगहरूलाई निर्धारित कोटा भन्दा बढी परिमाणमा ग्यास वितरण गरेको पाइएको, कर्मचारीलाई दिइएका ऋणको म्याद समाप्त भएतापनि हिसाब फरफारक नभएको, प्रयोजन समाप्त भइसकेका पेशकी रकम फछ्यौट नभएको, अन्तर शाखा हिसाब मिलान हुन रू. ६ करोड ५२ लाख बाँकी रहेको र समयमा पेट्रोलियम पदार्थ आपूर्तिकर्तालाई भुक्तानी नगर्नाले रू. १ करोड २० लाख ब्याज खर्च लेखांकन गरेको, पेट्रोलियम पदार्थको नोक्सानी हुन सक्ने सीमा भन्दा बढी नोक्सान हुनाले रू. १ करोड ५० लाख थप क्षति भएको स्थितीले कमजोर नियन्त्रण व्यवस्था दर्शाएको हुँदा निगमले आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था सुदृढ बनाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।

२.२ निगमले मौज्जात जिन्सी र पुँजीगत सामानको उचित तवरले भौतिक परीक्षण गरी काम लाने वा नलाने सम्पत्तिको पहिचान गरी छुट्टयाई अभिलेख अधावधिक नराखेको, सम्पत्तिको संभावित नोक्सानी हुनबाट बच्न पूर्णरूपमा बीमा नगरेको, आवश्यकता भन्दा बढी संख्यामा र प्रयोगकर्ता पहिचान नहुने गरी ल्यापटप लगायतका सम्पत्ति प्रयोग गर्न दिएको स्थिती छ । यस अवस्थामा निगमको अभिलेख व्यवस्थापन तथा जिन्सी र सम्पत्ति व्यवस्थापनको स्थिती कमजोर रहेको छ ।

३. **बोनस व्यवस्था-** निगमले बोनसमा गत वर्ष रू. ९० करोड २५ लाख र यो वर्ष रू. १ अरब २६ करोड १७ लाख छुट्टयाएको सहित वर्षान्तसम्म कुल कर्मचारी बोनस शीर्षकमा रू. २ अरब ३६ करोड ३१ लाख व्यवस्था गरेको छ। बोनस ऐन, २०३० को दफा ५(१) ले मुनाफा गर्ने निकायले खुद मुनाफाबाट बोनस वापत रकम छुट्टयाउने व्यवस्था गरेको छ। सोही ऐनको दफा ५(३) अनुसार नेपाल सरकारले बोनस वितरण गर्न प्रोदभावी आधारमा खर्च लेखिएको रकम अर्को आ.व.मा तिरिसकेको हुनुपर्ने, हरेक आर्थिक वर्षको सम्भावित दायित्व यकिन गरेर कोष खडा गरी रकम जम्मा गरेको हुनुपर्ने र नेपाल सरकारसँग लिएको ऋण रकम वा नेपाल सरकार जमानत बसी लिएको ऋण रकम ऋण लिंदा गरेको तमसूकको भुक्तानी तालिकाबमोजिम चुक्ता गरिसकेको हुनुपर्ने शर्तको पालना गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। निगमले गत वर्ष सहित यो वर्ष ती शर्तको पालना नगरेकोले बोनस वितरण गरेको छैन। यद्यपि बोनस वितरण गर्न नमिल्ने अवस्था हुँदाहुँदै बोनस वापत रकम छुट्टयाउने अभ्यास मनासिब देखिदैन।

सोही ऐनको दफा ९(२) बमोजिम आर्थिक वर्ष समाप्त भएको आठ महिनाभित्र बोनस वितरण गर्नुपर्ने र दफा १३ बमोजिम बोनस वितरण पश्चात बाँकी रहने रकम कल्याणकारी कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यसरी कानूनमा तोकिएको अवधिसम्म बोनस वितरण गर्न नमिल्ने अवस्था ज्ञात हुँदाहुँदै निगमको सिमित पूँजीलाई आय आर्जन क्षमता वृद्धि गर्न नमिल्ने शीर्षकमा आबद्ध गरी निष्क्रिय राख्नाले सो पूँजीको वर्तमान मुल्यमा हास आउने हुँदा कानून बमोजिम मात्र बोनसको व्यवस्था गर्नुपर्दछ।

४. **स्थिर सम्पत्ति** – फर्निचर र मेशीन उपकरण जस्ता सम्पत्तिको परीक्षण गरी काम नलाग्ने, क्षतिग्रस्त तथा हराए नासिएका समान वापत हुन सक्ने संभावित नोक्सानी समायोजन नगरेको र निगमले खरीद गरेको रू. १२ करोड ८ लाख मुल्यको जग्गाका सम्बन्धमा अदालतमा मुद्धा विचाराधिन रहेको कारण सोको उपभोग गर्न सकेको छैन।
५. **लगानी** - निगमले अन्यत्र लगानी गर्दा उचित पोर्टफोलियो व्यवस्थापन गर्न लगानी निति निर्धारण गरी लगानी गर्नुपर्नेमा सो बेगर नै यो वर्ष सूचीकृत नभएको कम्पनीको शेयरमा रू. ५ लाख सहित वर्षान्त सम्म बिभिन्न संस्थामा रू. १ करोड ७८ लाख पुँजी लगानी गरेको छ। गत वर्षसम्मको लगानीको ०.४१ प्रतिशतले गत वर्ष कै दरमा रू. ७१ हजार मात्र लाभांश प्राप्त भएको स्थितीले पुँजी लागतको तुलनामा प्रतिफल साह्रै न्यून रहेको छ। त्यस्तै गरी निगमको बिटुमिन एण्ड ब्यारेल उद्योगको शेयरमा रहेको लगानी रू. ६६ लाख समेत नेपाल सरकारले तेस्रो पक्षलाई बिक्री गरिसकेतापनि सोको हिसाब फरफारक नगर्नाले वित्तीय विवरणमा सो शेयर रकम लगानी मै देखाएको स्थितीले यथार्थता चित्रण गर्दैन।

निगमको दिगो वृद्धिका लागि लगानीको प्रवाह उत्साहजनक छैन। अतः निगमले व्यवसायिक योजनाका आधारमा जीर्ण भइसकेका भौतिक संरचनाको स्तरोन्नति गर्न, कारोबारलाई विविधीकरणका लागि ग्यास बोटलिङ्ग, प्लाण्ट बिटुमिन, ग्रिज लगायतका क्षेत्रमा बजार बिस्तार गर्न, पेट्रोलियम पदार्थको वर्षेनी करीब १२ प्रतिशतका दरले माग बढिरहेको स्थितीमा भण्डारण क्षमता विस्तार गर्न, पेट्रोलियम पदार्थको निरन्तर आपूर्तिका लागि एक भन्दा बढी आपूर्ति व्यवस्थाका विकल्प सुनिश्चित गर्न तथा जोखिम न्युनिकरण गर्न नविन प्रविधिमा लगानी गर्नुपर्दछ।

लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन

१. आर्थिक विवरणको प्रतिवेदन

हामीले नेपाल आयल निगम लिमिटेडको यसै साथ संलग्न ३१ आषाढ २०७३ को बासलात, सोही मितिमा समाप्त वर्षको आय विवरण, इक्विटीमा भएको परिवर्तनको विवरण र नगद प्रवाह विवरण एवं प्रमुख लेखा नीतिहरू तथा लेखा सम्बन्धी टिप्पणीहरूको लेखा परीक्षण गरी देहाय वमोजिम प्रतिवेदन पेश गरेका छौं।

२. व्यवस्थापनको उत्तरदायित्व

वित्तीय विवरणहरू नेपाल लेखामान तथा लेखाको सर्वमान्य सिद्धान्त अनुसार समुचित तथा यथार्थ चित्रण गर्नु र सोका लागी आवश्यक आन्तरिक लेखा प्रणाली लागु गर्ने उत्तरदायित्व निगमको व्यवस्थापनमा रहेको छ।

२. लेखापरीक्षकको उत्तरदायित्व

हाम्रो उत्तरदायित्व लेखापरीक्षणको आधारमा ति वित्तीय विवरणहरू उपर राय व्यक्त गर्नु हो। हामीले नेपाल लेखापरीक्षणमान, कम्पनी ऐन, २०६३ तथा लेखापरीक्षण ऐन, २०४८ बमोजिम लेखा परीक्षण

कार्य सम्पादन गरेका छौं । ति मानहरू अनुरूप हामीले वित्तिय विवरणहरू गहन रूपले गलत प्रदर्शन हुनबाट बञ्चित छन् भन्ने कुरामा यथोचित ढङ्गले विश्वस्त हुनको लागि लेखापरीक्षण योजना तर्जुमा एवं तद् अनुरूप कार्य सम्पादन गर्नु पर्दछ । लेखापरीक्षण अन्तर्गत वित्तिय विवरणमा प्रदर्शित रकम एवं अन्य विवरणहरूको पुष्ट्याई गर्ने प्रमाणको नमूना परीक्षण गरिन्छ । व्यवस्थापनले अवलम्बन गरेको लेखा सिद्धान्त तथा गरिएका महत्वपूर्ण अनुमानहरू एवं वित्तिय विवरण प्रस्तुतीको समग्र स्थितीको मूल्यांकन गर्नु पनि लेखापरीक्षण अन्तर्गत पर्दछ । हामिले लेखापरीक्षण हामिले ब्यक्त गर्ने रायको लागी हाम्रो लेखापरीक्षणले यथोचित आधार प्रदान गरेको कुरामा हामी विश्वस्त छौं ।

३. कम्पनी ऐन, २०६३ ले तोकेका कुराहरू उपरको प्रतिवेदन

हामीले लेखापरीक्षणको सिलसिलामा आवश्यक ठानी सोधनी तथा कैफियत तलब गरेको कुराहरूको जवाफ एवं स्पष्टिकरण सन्तोषजनक पायौं, जुन हाम्रो ज्ञान र विश्वासमा लेखापरीक्षणका लागि आवश्यक थियो ।

यस प्रतिवेदन सम्बद्ध बासलात, आय विवरण तथा नगद प्रवाह विवरण कम्पनी ऐन २०६३ ले तोके बमोजिम तयार भएको छ । कम्पनीले राखेको लेखासगँ दुरुस्त रहेको छ र कम्पनीले लेखा तथा श्रेस्ताहरू प्रचलित कानून बमोजिम तयार गरेको छ ।

हामीले गरेको हिसाव कितावको परीक्षणबाट कम्पनीले गरेको कारोवार कम्पनीको अख्तियारी भित्र रहेको देखिन्छ ।

हामीलाई प्राप्त जानकारी, दिइएको स्पष्टिकरण र हामीले परीक्षण गरेका श्रेस्ताबाट सञ्चालक समिति अथवा कुनै पदाधिकारीले कानूनी व्यवस्थाहरू विपरित वा अनियमित कार्य गरेको वा कम्पनीलाई हानी नोक्सानी गरे गराएको जानकारी हुन आएन ।

४. संभावित आम्दानी अथवा नोक्सानी वापत थप व्यवस्था

हाम्रो प्रारम्भिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम असूली शंकास्पद रहेका लगानी, आसामी तथा अन्य असूल गर्नुपर्ने रकम, अग्रिम भुक्तानी, सापटी, पेशकी तथा धरौटी, अन्तर शाखा हिसाव तथा नगद रकमहरूमा आवश्यक समायोजन गर्दा हुन सक्ने संभावित नोक्सानी तथा पुरानो भुक्तानी दिन बाँकि रकमहरू समायोजन गर्दा नेटवर्थमा पर्नजाने असर को गणना यस बितीय विवरणमा गरीएको छैन । उक्त रकम समायोजन गर्दा नेटवर्थमा घटबढ हुन जाने देखिन्छ ।

साथै निगमको संचालक समितिको मिति २०६६।०१।२६ गतेको निर्णय अनुसार पेट्रोलियम पदार्थमा निर्धारण गरेको लक्षित नोक्सानी प्रतिशत भन्दा बढी हुन आएको नोक्सानीले गर्दा नाफा नोक्सानमा असर पर्ने देखिन्छ । निगमको बास्तबिक नोक्सानी, लक्षित नोक्सानी भन्दा रू. १५,०६२,२६५।४७ ले बढि देखिन्छ ।

५. लेखापरीक्षकको राय

हाम्रो रायमा माथिका दफा ४ मा उल्लेखित संभावित नोक्सानी वापत थप खर्च व्यवस्था नगरेको, लक्षित नोक्सानी भन्दा बढी नोक्सानी देखिएको बाहेक संलग्न आर्थिक विवरणले निगमको २०७३ साल आषाढ मसान्तको आर्थिक अबस्था, तथा उक्त अबधिको नाफा नोक्सान र नगद प्रवाहको प्रचलित कानूनको अधिनमा रही लागु गर्न सकिने हदसम्म नेपाल लेखामान तथा लेखाको सर्वमान्य सिद्धान्त अनुसार समुचित तथा यथार्थ चित्रण गर्दछ र ति विवरणहरू नेपाल लेखामान र कम्पनी ऐन २०६३ अनुरूप तयार पारिएका छन् ।

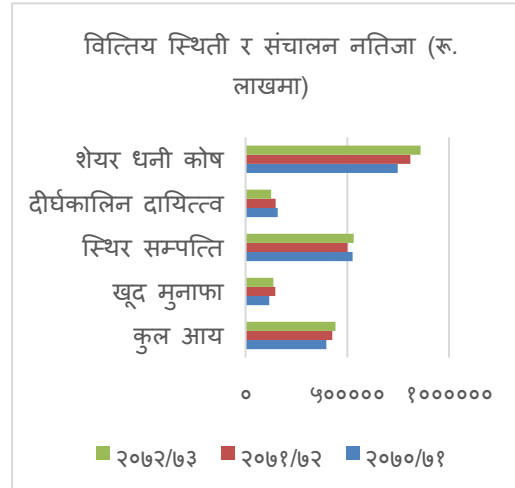
नेपाल दूरसंचार कम्पनी लिमिटेड (२०७२/७३)

कम्पनीको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र वित्तीय विवरणको आधारमा देखिएका प्रमुख व्यहोरा निम्नानुसार छन्:

१. वित्तीय स्थिति तथा संचालन नतीजा

कम्पनीको केवल शेयर लगानी मात्र रहेको पुँजी संरचनामा शेयर धनीकोष गत वर्ष भन्दा ६.२१ प्रतिशतले वृद्धि भई यो वर्ष शेयर पुँजी रू. १५ अरब सहित रू. ८६ अरब २ करोड ७८ लाख पुगेको छ। यो कुल पुँजी तथा दायित्वको ७४.६४ प्रतिशत रहेको छ। कुल सम्पत्ति रू. १ खरब १५ अरब २५ करोड ८६ लाख मध्ये ५३.९० प्रतिशत रहेको चालु सम्पत्तिमा नगद सहित तरल सम्पत्ति रू. ५६ अरब ६० करोड ७५ लाख रहेको हुँदा दायित्व भुक्तान गर्ने सामर्थ्य सुदृढ रहेको छ।

कम्पनीको गत वर्ष भन्दा ३.६८ प्रतिशतले यो वर्ष आय वृद्धि भई कुल आय रू. ४४ अरब २० करोड ९२ लाख रहेतापनि खास गरी स्वेच्छिक अवकाश कार्यक्रममा रू. ४ अरब ३६ करोड ४३ लाख खर्च हुनाका कारण खुद नाफा गत वर्ष भन्दा ६ प्रतिशतले घटी भई रू. १३ अरब ६८ करोड ११ लाख कायम भएको छ। कुल आयको ९२.१२ प्रतिशत संचार सेवाको आय मध्ये जिएसएम मोबाइलतर्फ गत वर्ष भन्दा ७.९३ प्रतिशतले आय वृद्धि भई रू. २२ अरब ६३ करोड ७० लाख र तथा सिडिएमए तर्फ ६.९३ प्रतिशतले आय वृद्धि भई रू. १ अरब ३५ करोड ५५ लाख पुगेको भएतापनि प्रति ग्राहक औसत आय गत वर्ष भन्दा जिएसएम तर्फ ८.४९ प्रतिशत र सिडिएमए तर्फ ३.२४ प्रतिशत घटी आय प्राप्ति भएको छ।

त्यस्तै गत वर्ष भन्दा ईन्टर कनेक्शन र टेलिफोन सेट लगायतका सामानको बिक्री तर्फ क्रमशः २.०३ प्रतिशत र २८.४१ प्रतिशतले आय घटी यो वर्ष रू. ११ अरब ४३ करोड ९५ लाख र रू. २ करोड १७ लाख आय रहेको छ भने आधारभुत टेलिफोन सेवा तर्फ १.१९ प्रतिशतले मात्र वृद्धि भई आय रू. ५ अरब २७ करोड २० लाख प्राप्त भएको छ। खुद नाफा घटनाका कारण प्रति शेयर आमदानी गत वर्ष रू. ९७.०४ रहेकोमा यो वर्ष रू. ९१.२१ रहेको छ भने पुँजी लगानीमा प्रतिफल गत वर्ष १५.२१ प्रतिशत रहेकोमा यो वर्ष १३.८७ प्रतिशत हुन पुगेको छ।

नेपालको अग्रणी दूरसंचार सेवा प्रदायक भएतापनि यो वर्षसम्म भ्वाइस सेवामा ४७.७२ प्रतिशत र डाटा सेवामा ५५.१५ प्रतिशत मात्र बजार हिस्सा रहेको हुँदा दिगो वृद्धिको लागि उचित जोखिम व्यवस्थापनको माध्यमबाट व्यवसायिक योजना मुताबिक बजार हिस्सा विस्तार गर्न समयानुकूल ग्राहकलाई विविध गुणस्तरीय सेवा दिई सबै क्षेत्रमा डिजिटल लाभांश पुग्ने गरी कार्य अगाडी बढाउनु पर्दछ।

२. नियम तथा कार्यविधिको पालना—यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन्:

२.१. कम्पनीको आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०७२ को नियम १४९, १५० र १५१ अनुसार क्रमशः राजश्व आश्वस्तता परीक्षण, कार्यमुलक परीक्षण तथा प्रविधिक परीक्षण हरेक दुई वर्षमा गर्नुपर्ने व्यवस्थाको पालना भएको छैन। ती परीक्षणले खर्चको सार्थकता, प्रतिस्पर्धी बजारमा पर्याप्त बजार हिस्साको अवस्था तथा प्रविधि व्यवस्थापनको प्रभावकारिता विश्लेषण गर्न सकिने हुँदा सोको नियमित पालना गर्नुपर्दछ।

२.२. कम्पनीले मौज्जात जिन्सी सामानको नियमित तथा उचित तवरले भौतिक परीक्षण गर्ने गरेको छैन। साथै केही शाखाको परीक्षणमा भण्डारको उचित व्यवस्था नभएको, पुनः काम लाने फेरिएका सामानको यथोचित अभिलेख नराखेको, जिन्सीको संभावित नोक्सानीबाट बच्न पूर्णरूपमा बीमा नगरेको, जिन्सी सामानको आवश्यकताका आधारमा पुनः खरिद आदेशको सीमा निर्धारण बेगर नै उच्च तहको निर्णयबाट खरिद गर्ने गरेको, म्याद सकिएका रिचार्ज कार्डलाई पनि अन्तिम मौज्जातमा समावेश गरेको पाइयो। साथै केन्द्रिय भण्डारबाट ब्याकबोन ट्रान्समिशन विभागलाई लागत रू. १३ करोड ५६ लाखको सामान पठाएको भनि खर्च जनाएतापनि सम्बन्धित पक्षले बुझेको पाइएन। त्यस्तै गरी सस्पेन्स ईन्भेन्ट्री खातामा

रहेको रू. १७ करोड ५१ लाख मध्ये रू. १४ करोड १ लाखको हिसाब मिलान अझ हुन सकेको छैन । यस अवस्थामा कम्पनीको जिन्सीतथा अभिलेख व्यवस्थापन कमजोर रहेको छ ।

- २.३. विभिन्न ११ शाखालाई विगत वर्षहरूमा उपलब्ध गराइएको पेशकी रकमबाट कार्य सम्पन्न भइसकेको स्थितिमा पनि पेशकी फर्छ्यौट भएको छैन । त्यस्तै गरी गत विगत वर्षमा नै विभिन्न पक्षलाई भुक्तान गर्नुपर्ने दायित्व रू. १५ अरब १७ करोड ९९ लाख अझसम्म फरफारक गरेको पाइएन ।

वित्तिय विवरणमा बैंक मौज्दात सस्पेन्स खातामा रू. ४ लाख ५६ हजार, तथा स्टक सस्पेन्स खातामा रू. १९ करोड देखिएको छ । त्यस्तै गरी विगत वर्षमा नगद मस्यौट भएको रू. २ लाख ४५ हजार समेत सस्पेन्स खातामा रहेको छ । ती सस्पेन्स खातामा रहेका विषयको निरूपण गरी हिसाब दुरुस्त गर्नुपर्दछ ।

- २.४. कम्पनीको व्यवसायिक योजनाका आधारमा खरीद योजना तयार गरी नयाँ प्रविधि, नविन वस्तु वा सेवाको उत्पादन/वितरण वा क्षमता अभिवृद्धि गर्दा कम्पनीको रणनितिसँग आबद्ध हुने गरी खरीद कार्य गरेको पाइएन । कम्पनीले रू. ११ करोड ७० लाखको लागतमा तयार गरेको सामाजिक संजाल साईटको उपयोगकर्ता २०७३ आषाढको अन्तमा ४२ हजार २६ जना रहेकोमा २०७३ कार्तिकसम्म ९.८९ प्रतिशतले बढोत्तरी भई जम्मा उपयोगकर्ता ४६ हजार १८३ जना रहेको पाइयो । कम्पनीको जिएसएम र सिडिएएमका कुल ग्राहक संख्या १ करोड ७३ लाखको तुलनामा यस साईटको उपयोगकर्ता नगण्य रहेको स्थिति छ । आवश्यकताको निक्कै उचित तवरले नगर्नाले सेवा खरीदमा लागेको लागतबाट अपेक्षित प्रतिफल प्राप्त हुन सकेको छैन ।

यस वर्ष भवन निर्माणका दुई योजनाको कार्य सम्पन्न भएको छैन भने यस वर्ष विभिन्न वस्तु तथा सेवा का लागि गत वर्ष भन्दा ७८.९५ प्रतिशत बढीले पुँजीगत खर्च लाग्ने कुल प्रतिबद्धता रकम रू. १७ अरब ८१ करोड ८५ लाख पुगेको छ । कतिपय पुराना सम्झौताको कार्य पनि सम्पन्न हुन नसकेको स्थिति छ । संचार प्रविधिमा निरन्तर परिवर्तन भइरहेहुँदा ढिला गरीवस्तु वा सेवाको आपूर्ति हुँदा सोको सान्दार्भिकता गुम्न सक्ने हुँदा तत्सम्बन्धमा निरन्तर अनुगमन र विश्लेषण गरी समयमै काम सम्पन्न गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

३. लगानी

कम्पनीको दिगो वृद्धिका लागि प्रचलित प्रविधि, वस्तु वा सेवामा लगानी गर्नुपर्दछ साथै अन्यत्र लगानी गर्दा उचित पोर्टफोलियो व्यवस्थापन गर्न लगानी निति निर्धारण गरी लगानी गर्नुपर्नेमा सो बेगर नै विभिन्न संस्थामा ऋण तथा पुँजी लगानी गरेको छ । दुई जलविधुत कम्पनीमा रू. ८२ करोड ३० लाख पुँजी लगानी तथा एक बैंक र जलविधुत कम्पनीमा रू. ५ अरब ८१ करोड ४० लाख ऋण लगानी गरेको छ । गत वर्ष सहित यो वर्ष पनि कम्पनीले लगानी गतिविधिमा आबद्ध गरेको पुँजी घटाउँदा बचत नगद प्रवाह रू. ६९ करोड ९९ लाखले ऋणात्मक रहेको छ ।

त्यस्तै गरी कुल चालु सम्पत्तिको ३४.१४ प्रतिशतले विभिन्न वाणिज्य बैंकहरूमा अल्पकालीन लगानी रू. २१ अरब २१ करोड २४ लाख गरेको देखिन्छ । यी लगानीबाट नेपाली मुद्रामा ५.५ देखि ८.६५ प्रतिशत र अमेरिकी डलरमा १.५ देखि २.०० प्रतिशत सम्म ब्याज आर्जन गरेको देखिन्छ । कम्पनीको १२ प्रतिशत पुँजीको लागतको अनुपातमा न्युन प्रतिफल प्राप्त भइरहेको देखिन्छ ।

कम्पनीले विभिन्न ७ वाणिज्य बैंकमा राखेको मुद्धती निक्षेप रकम रू. १ अरब ५८ करोडलाई निक्षेपको म्याद नाघिसकेपछि कल बैंक एकाउन्टमा नराखी निष्क्रिय राख्नाले रू. २ करोड ८९ लाख ब्याज आमदानी गुमेको छ । अधिकतम लाभ हुनेगरी व्यवसायिक योजना अनुसार जोखिम व्यवस्थापन गरी कम्पनीको स्रोत परिचालन गर्नुपर्दछ ।

४. संभावित दायित्व

कम्पनीले जि एस एम लाईसेन्सको प्रथम नवीकरण बापतको रू. २० अरब महसुल भुक्तान गर्ने विवादको निरूपण भएतापनि दोस्रो पटक नवीकरण गर्दा लाग्ने रकम र भुक्तानी विधि बारे टुंगो नलाग्नाले जि एस एम संचालन गर्ने अनुमतिको नवीकरण गरेको पाईएन । यस अवस्थामा समयमा नवीकरण नहुँदा दुरसंचार प्राधिकरणबाट नवीकरण दस्तुरका अतिरिक्त क्षतिपूर्ति र जरिवाना समेत लगाउन सक्ने जोखिम रहेको भएतापनि टेलिकमले सो सम्बन्धमा हाल दायित्व आकलन गर्न नसक्ने जनाई वित्तिय विवरणको टिप्पणीमा संभावित दायित्व रहेको व्यहोरा मात्र जनाएको छ । त्यस्तै गरी कम्पनी विरूद्ध अदालतमा विचाराधीन रहेको १३ वटा मुद्धाको कारण दायित्व थप सृजना हुन सक्ने देखिन्छ ।

We have audited the accompanying Statement of Financial Position of Nepal Doorsanchar Company Limited (Nepal Telecom) as of Asadh 31,2073 (July 15, 2016), and the Statement of Profit or Loss and Other Comprehensive Income, Statement of Cash Flow and Statement of Changes in Equity for the year then ended, and Notes to the Financial Statements.

Management's Responsibilities

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with Nepal Financial Reporting Standards. This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and fair presentation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

Auditor's Responsibilities

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Basis of Opinion:

- The Company is in occupation and using landed properties even in the absence of ownership document in the Company's name on 271 locations covering the area of 440,185 square meters. Considering the perpetuity of the usage and no apparent restriction on economic benefit of such land being used by the Company, the value of the building structure constructed in the land without ownership document amounting to Rs. 372,727,329 has been recognized as assets.
- The Company has been presenting its interim financial reporting to the public under the requirements of Security Board of Nepal. However such reporting is not in conformity with the reporting requirements of *NAS 34 Interim Financial Reporting*.

Opinion:

In our opinion, based on the information and explanation provided to us and our audit and subject to the matter raised in the preceding Basis of opinion, the financial statements give true and fair view of the financial position as of Asadh 31, 2073 (July 15,2016), and of the results of its operations and cash flows of Nepal Doorsanchar Company Limited (Nepal Telecom) for the year then ended in accordance with Nepal Financial Reporting Standards and comply with the requirements of the Companies Act 2063.

नेपाल बैंक लिमिटेड (२०७२।७३)

बैंकको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र वित्तीय विवरणको आधारमा देखिएका प्रमुख व्यहोरा निम्नानुसार छन्:

१. **वित्तीय स्थिति र सञ्चालन नतिजा** – शेरपूँजी रु.६ अर्ब ४६ करोड जगेडा तथा कोषहरु रु.२५ करोड, निक्षेप दायित्व रु.८९ अर्ब ४१ करोड र भुक्तानी दिनुपर्ने बिलहरु सहित बैंकको कुल पूँजी तथा दायित्व रु.१ खर्ब ३ अर्ब ४८ करोड रहेको छ। सम्पत्तिर्तर्फ कर्जा सापटी तथा बिल खरिद रु.६१ अर्ब २५ करोड, लगानी रु.१२ अर्ब ८४ करोड, अन्य सम्पत्तिमा रु.८ अर्ब ४३ करोड र नगद तथा बैंकहरुमा मौज्जात रु. १५ अर्ब ६१ करोड रहेको छ। बैंकको नेट वर्थ ६ अर्ब ७१ करोड ३९ लाख रहेको छ।
बैंकको गत वर्षको खुद नाफा रु.४८ करोड रहेकोमा यो वर्ष रु.२ अर्ब ८८ करोड पुगेको छ। नाफा उल्लेख्यरूपमा बढ्नुको कारण गैर सञ्चालन आम्दानी हो, जुन गत वर्ष रु.६ करोड भएकोमा यो वर्ष रु. १ अर्ब ७४ करोड रहेको छ।
२. **आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था** – यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन्:
 - २.१. बैंकले नेपाल प्रतिवेदनमान अनुसार आफ्नो वित्तीय विवरण तयार गरेको छैन।
 - २.२. अन्तर शाखा हिसाब मिलान हुन नसकी दिनुपर्नेतर्फ रु.४८ अर्ब २१ करोड र लिनुपर्नेतर्फ रु.६७ अर्ब ६६ करोड रहेको छ। जसमा ३ वर्षभन्दा पुराना बक्यौता दिनुपर्नेमा रु.११ अर्ब ३३ करोड र लिनुपर्नेमा रु.११ अर्ब ६१ करोड रहेकोले त्यस्ता हिसाब समयमा नै मिलान गर्नुपर्दछ। साथै बैंकको काठमाडौं शाखामा रु. १० लाख ४६ हजार नगद कम देखिएको छ।
 ३. **अपलेखन** – बैंकले वर्षान्तसम्म रु.२ अर्ब ७३ करोड ऋण अपलेखन गरेको छ, जसको व्याज असुल हुन बाँकी रु.३८ अर्ब ८ करोड रहेकोमा यो वर्ष रु.११ करोड २५ लाख असुल भएकोले बाडकी असुल गर्न आवश्यक कारवाही गर्नुपर्दछ।
 ४. **बोनस व्यवस्था** – बैंकको सञ्चित नोक्सान रु.४ अर्ब ५१ करोड रहेकोमा २०६९।७०, २०७०।७१ र २०७२।७३ मा खुद मुनाफाको ८ प्रतिशतले हुने रु.३७ करोड व्यवस्था गरेको पाइयो।
 ५. **गैह्र बैङ्किग सम्पत्ति** – बैंकले रु.१४ करोड गैह्र बैङ्किग सम्पत्ति समयमै सकार गर्नुपर्नेमा गरेको पाइएन।
 ६. **संभावित दायित्व** – बैंकले पेस गरेको विवरणमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट २०६१।६२, २०६८।६९ र २०६९।७० मा रु.४८ करोड निर्धारण गरेकोमा सर्वोच्च अदालतबाट फैसला भई नसकेकोले उक्त रकम बराबरले थप व्ययभार पर्न जाने देखिन्छ। त्यस्तै सुरक्षण नरहेका बैंक उपर दावी गरेको तर बैंकले स्वीकार नगरेको दायित्व रु.१० करोड ६५ लाख रहेको देखिन्छ।
 ७. **कमसल सम्पत्ति** – बैंकको कमसल सम्पत्ति रु.२ अर्ब ४४ करोड रहेको छ। जुन जम्मा सम्पत्तिको ३.१० प्रतिशत हुन आउछ। कमसल सम्पत्ति घटाउनेतर्फ व्यवस्थापनले पहल गर्नुपर्दछ।

Auditor's Report

1. We have audited the accompanying financial statements of Nepal Bank Limited, which comprise the Balance Sheet as at Ashad 31, 2073 (July 15, 2016), and the Profit and Loss account, Statement of Changes in Equity and Cash Flow Statement for the year then ended, and a Summary of significant Accounting Policies and other explanatory notes.

2. Management's Responsibility for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these Financial Statements in accordance with Nepal Financial Reporting Standards. This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and presentation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

3. Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing. Those Standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free of material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on our professional judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, we consider the internal control relevant to the Bank's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Bank's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of the accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by the management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

4. Opinion

Basis for Disclaimer Opinion

The Institute of Chartered Accountants of Nepal (ICAN) changed the applicable financial reporting framework for the Banks to Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) from Nepal Accounting Standards effective from the financial year 2072/73 (2015/2016). However, the Bank has prepared accompanying financial statements as per Directives issued by Nepal Rastra Bank.

The cumulative effect of not preparing financial statements in compliance with Nepal Financial Reporting Standard is uncertain and could be material and pervasive. Because of the significance of the matter described in the Basis for Disclaimer of Opinion paragraph, we have not been able to obtain sufficient appropriate audit evidence for the cumulative effect of not preparing financial statements in compliance with Nepal Financial Reporting Standard to provide a basis for an audit opinion. Accordingly, we do not express an opinion on the financial statements.

5. Report on Other Legal and Regulatory Requirements

On the basis of our examination, we would like to further report that:

- i. We have obtained all the information and explanations, which were considered necessary for the purpose for our audit.
- ii. The Balance Sheet, Profit and Loss Account, Cash Flow Statement and attached Schedules dealt with by this report are prepared as per Directives of Nepal Rastra Bank and are in agreement with the books of account maintained by the Bank.
- iii. The operations of the Bank were within its jurisdiction and the Bank has been functioning as per the directives of Nepal Rastra Bank.
- iv. During our examination of the books of account of the Bank, we have not come across the cases where the Board of Directors or any member thereof or any representative or any office holder or any employee of the Bank has acted contrary to the provisions of law or caused loss or damage to the Bank or acted in a manner to jeopardize the interest and security of the Bank, its depositors and shareholders.
- v. In our opinion, so far as it appeared from our examination of the book, the Bank has maintained adequate capital funds and adequate provisions for possible impairment of assets in accordance with the directives of Nepal Rastra Bank.
- vi. There is balance of Nrs 3,569,943,523 pertaining to unreconciled Inter-branch accounts under Other Liabilities.

- vii. The Bank has written-off loans/bills amounting to NRs. 1,252,935 during the FY 2072/73 (2015/16);
- viii. The returns received from branches of the Bank, though the statements are independently not audited, were adequate for the purpose of our audit, and
- ix. We have not come across any fraudulence in the accounts, based on our sample examination of the books.

Nepal Metal Company Limited (2072/73)

Auditor's Report

We have audited the accompanying Balance Sheet of **M/S Nepal Metal Company Ltd**, Kathmandu Nepal as of 31st Ashad, 2073, and the related Statement of Income and Cash flow Statement for the year then ended. These Financial statements are the responsibility of the management of the company. Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit.

We conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing generally accepted in Nepal or relevant practices. Those standards or relevant practices require that we plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free of material misstatement. An audit includes examining on a test basis, evidence supporting the amounts and disclosures in the financial statements. An audit also includes assessing the accounting principles used and significant estimates made by management, as well as evaluating the overall financial statement presentation. We believe that our audit provides a reasonable basis for our opinion.

As per the examination books of account & prevailing Statues, we report that:

- a) We have obtained information and explanations, which to the best of our knowledge and belief were considered necessary for the purpose of audit.
- b) In our opinion, proper books of accounts have been maintained as required by law as far as appears in our examination.
- c) In our opinion, the accompanying financial statements have been prepared from the books of accounts maintained by the organization and are in agreement with the same.
- d) To the best of our knowledge and according to the explanations given to us, the managers or their representatives or any employees of the organization have not acted in contrary to the provisions of law nor misappropriated the fund of the organisation nor caused any damage or loss to the organization.
- e) In our opinion, the financial statements give a true and fair view of the financial position as of Ashad 31, 2073 and of the results of its operation and its cash flows for the year then ended in accordance with Nepal Accounting Standards or relevant practices and comply with Act.

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड (२०७२।७३)

लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन

१. वार्षिक वित्तीय विवरण उपर प्रतिवेदन

हामीले यसैसाथ संलग्न नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडको आषाढ ३१, २०७३ (तदनुसार जुलाई १५, २०१६) को वासलात, सो मितिमा समाप्त भएको आर्थिक वर्षको आय विवरण, नगद प्रवाह विवरण तथा इक्विटीमा भएको परिवर्तन सम्बन्धी विवरण र तत्सम्बन्धी लेखानीति तथा लेखा टिप्पणी समावेश भएको वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरेका छौं ।

२. वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापनको जिम्मेवारी

नेपाल लेखामान, सम्बन्धित ऐन र अन्य नियम, कानून, अभ्यास अनुरूप वित्तीय विवरणहरू तयार पार्ने तथा यथोचित प्रस्तुतीकरण गर्ने जिम्मेवारी नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडको व्यवस्थापनमा रहेको छ । उक्त जिम्मेवारीमा वित्तीय विवरणहरू तयार पार्ने तथा वित्तीय विवरणहरूको प्रस्तुतीकरणसँग सम्बन्धित आन्तरिक

नियन्त्रण प्रणालीको खाका तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने तथा त्यसको प्रभावकारिता कायम राख्ने कार्यहरू पर्दछन् जसमा वित्तीय विवरणहरू त्रुटि तथा जालसाजीको कारणले सारभूत रूपमा गलत आँकडासहित छैनन् भन्ने कुरामा विश्वस्त हुने, उपयुक्त लेखा नीतिहरूको छनौट र कार्यान्वयन गर्ने, आवश्यकतानुसार लेखा अनुमानहरू गर्ने कार्यहरू समेत पर्दछन् ।

३. लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

हाम्रो जिम्मेवारी प्रस्तुत वित्तीय विवरणउपर लेखापरीक्षणको आधारमा राय व्यक्त गर्नु हो । लेखापरीक्षण नेपालको लेखापरीक्षणमान तथा सामान्य लेखापरीक्षण अभ्यासको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ । ती लेखापरीक्षणमान तथा अभ्यासअनुसार व्यवसायिक आचार संहिताको पालना गर्ने र वित्तीय विवरणहरू सारभूत रूपमा गलत आँकडासहित प्रस्तुति गर्ने कुरामा यथोचित आश्वस्तता प्रदान गर्न लेखापरीक्षण योजना तर्जुमा गरी तदनुसार लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्ने कार्य पर्दछन् ।

वित्तीय विवरणमा उल्लेखित रकम र खुलासा गरिएका सूचना लगायत अन्य विवरण बारेमा पुष्ट्याइँ गर्ने यथेष्ट प्रमाण संकलन गर्ने, प्रमाणको पूर्ण वा आंशिक वा छड्के परीक्षण गर्ने कार्यविधि लेखापरीक्षणमा समावेश हुन्छ । यसरी अवलम्बन गरिएका लेखापरीक्षण कार्यविधिमा वित्तीय विवरण जालसाजी वा त्रुटिको कारण सारभूत रूपमा गलत आँकडासहित प्रस्तुत हुनसक्ने कुरामा अवलम्बन गरिने लेखापरीक्षणको जोखिम मूल्याङ्कनसहितको व्यवसायिक विवेकमा निर्भर हुन्छ । लेखापरीक्षणबाट जोखिम मूल्याङ्कन गर्ने क्रममा निकायको वित्तीय विवरण तयारी यथार्थ प्रस्तुतीकरणको लागि आवश्यक पर्ने आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको उपयुक्तताबारे परीक्षण गरिएको छ, तापनि त्यस्तो आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारिताबारे लेखापरीक्षणबाट राय व्यक्त गर्ने उद्देश्य राखिएको छैन । व्यवस्थापनले वित्तीय विवरण तयार गर्दा प्रयोग गरेको लेखा नीतिको सान्दर्भिकता, विश्लेषण र लेखा अनुमानको उपयुक्तता साथै वित्तीय विवरणको समग्र स्थितिको मूल्याङ्कन गर्ने कार्य समेत लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी अन्तर्गत पर्दछ ।

हामीले प्राप्त गरेका प्रमाणहरूले लेखापरीक्षण राय व्यक्त गर्ने सन्दर्भमा पर्याप्त र उपयुक्त आधार प्रदान गर्दछ भन्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं ।

४. लेखापरीक्षकको राय

लेखापरीक्षणको सिलसिलामा उपलब्ध गराइएका स्पष्टीकरण तथा सूचनाहरूको आधारमा, हाम्रो रायमा संलग्न वासलातले नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडको आषाढ ३१, २०७३ को वित्तीय स्थिति, तथा सोही मितिमा समाप्त भएको वर्षको सञ्चालन नतिजा र नगद प्रवाह विवरणले क्रमशः कम्पनीको नाफा नोक्सान र नगद प्रवाहको नेपाल लेखामानबमोजिम सही र यथार्थ चित्रण गर्दछ ।

५. कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिमको थप व्यहोरा

कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम देहायका व्यहोराहरू प्रमाणित गर्दछौं:

- क) हामीले लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न आवश्यक सूचना र स्पष्टीकरण प्राप्त गर्नुभयो ।
- ख) कम्पनीले कम्पनी ऐन २०६३ अनुरूप कम्पनीले आफ्नो कारोबारको यथार्थ स्थिति स्पष्ट हुने गरी लेखा राखेको छ ।
- ग) संलग्न वासलात, नाफा नोक्सानीको हिसाब र नगद प्रवाह विवरण सारभूतरूपमा प्रचलित कानूनबमोजिम निर्धारण गरिएको लेखामान अनुरूप तयार भएको छ, र त्यस्ता विवरणहरू सारभूतरूपमा कम्पनीले राखेको लेखासँग दुरुस्त रहेको छ ।
- घ) संलग्न वित्तीय विवरणको अनुशूची १३ को लेखासम्बन्धी टिप्पणी अन्तर्गत बुँदा ५.१० मा उल्लेख भएअनुसार कम्पनी ऐन २०६३ को दफा १४३ अनुसार सहायक कम्पनीसम्बन्धी थप खुलासा गर्नुपर्नेमा कम्पनीले आफ्नो सहायक कम्पनीको लेखापरीक्षण कार्य समाप्त नभएकोले सो सम्बन्धी खुलासा गर्न नसकेको भनी खुलासा गरेको र सहायक कम्पनीको वित्तीय विवरणसमेत संलग्न गरी एकीकृत वित्तीय विवरण तयार नगरेकोतर्फ शेयरधनी महानुभावहरूको ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छौं ।
- ङ) लेखापरीक्षणको सिलसिलामा उपलब्ध गराइएका स्पष्टीकरण तथा सूचनाहरूको आधारमा, सञ्चालक समिति वा प्रतिनिधि वा कुनै कर्मचारीले कानूनविरुद्ध लेखासँग सम्बन्धित कुनै काम काज गरेको

तथा कम्पनीको सम्पत्ति हिनामिना गरेको वा कम्पनीको हानि नोक्सानी गरेको व्यहोरा हाम्रो जानकारीमा आएन ।

- च) लेखापरीक्षणको सिलसिलामा उपलब्ध गराइएका स्पष्टीकरण तथा सूचनाहरूको आधारमा, सञ्चालक समिति वा प्रतिनिधि वा कुनै कर्मचारीले कम्पनीमा लेखासम्बन्धी कुनै जालसाजी गरेको व्यहोरा हाम्रो जानकारीमा आएन ।

REMIT HYDRO LIMITED (2072/73)

Auditor's Report

1. We have audited the accompanying Balance Sheet of M/S Remit Hydro Limited, Babarmahal, Kathmandu, Nepal as on Ashadh 31st, 2073 (July 15th, 2016), Statements of Changes in Equity and Cash Flow Statement for the year ended Ashadh 31st, 2073 (July 16th, 2016). Preparation of these financial statements is the responsibility of the Company's management. Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit.
2. We conducted our audit in accordance with Nepal Standards on Auditing and relevant practices. Those Standards and relevant practices require that we plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free of material misstatement. An audit includes examining, on a test basis, evidence supporting the amounts and disclosures in the financial statements. An audit also includes assessing the accounting principles used and significant estimates made by management, as well as evaluation the overall financial statements presentation. We believe that our audit report provides a reasonable basis for our opinion.
3. On the basis of our examination, we would like to report that:
 - a) We have obtained all the information and explanations, which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purpose of our audit.
 - b) The Balance Sheet, Statement of Changes in Equity and Cash Flow Statement and Schedules dealt with by this report are in agreement with the books of account maintained by the Company.
 - c) In our opinion, proper books of account as required by the law have been kept by the Company so far as it appears from our examination of those books of account.
 - d) In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us and from our examination of the books of account of the Company, we have not come across to the cases where the Board of Directors or any member there of or any employee of the company has acted contrary to the provisions of the applicable law or caused loss or damage to the Company.
4. In our opinion, the financial statements, read together with notes to the account, give a true and fair view in all material respects of the financial position of the Company as of Ashadh 31st, 2073 (July 16th, 2016) and of the results of its operations Changes in equity and its cash flows for the year ended in accordance with applicable Nepal Accounting Standards and relevant practices and comply with Company Act 2063.

साभा स्वास्थ्य सेवा सहकारी संस्था लिमिटेड (२०७१/७२)

लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन

१. हामीले साभा स्वास्थ्य सेवा सहकारी संस्था लिमिटेडको ३१ आषढ २०७२ को वासलात, सोही मितिमा समाप्त भएको वर्षको आय विवरण तथा नगद प्रवाह विवरणको लेखा परिक्षण सम्पन्न गरेका छौं । वित्तिय

विवरणहरु प्रतिको उत्तरदायित्व व्यवस्थापनमा रहेको छ । व्यवस्थापनले तयार गरेका ति वित्तिय विवरणहरु उपर लेखापरिक्षणको आधारमा आफ्नो राय जारी गर्नु हाम्रो उत्तरदायित्व हो ।

२. नेपाल लेखापरिक्षण मान तथा प्रचलित सिद्धान्तको आधारमा लेखारिक्षण सम्पन्न गरिएको छ । वित्तिय विवरण सारभूत रुपमा गलत आँकाडा रहित छ भन्ने कुरामा विश्वस्त हुनका लागि लेखापरिक्षण योजना तयार गरी तदानुसार लेखापरिक्षण सम्पन्न गर्नुपर्दछ । वित्तिय विवरणमा उल्लेखित रकम र खुलाइएका अन्य विवरणलाई पुष्ट्याई गर्ने प्रमाणको नमुना परिक्षण समेत लेखापरिक्षणमा समावेश हुन्छ । संस्थाले अवलम्बन गरेका लेखा नीति, व्यवस्थापनले गरेका महत्वपूर्ण अनुमान एवं वित्तिय विवरणको प्रस्तुतिको समग्र थितिको मुल्यांकन पनि लेखापरिक्षणमा समावेश हुन्छ । यस लेखा परिक्षणले हाम्रो रायलाई पर्याप्त आधार प्रदान गरेको कुरामा हामी विश्वस्त छौं ।
३. हामी देहाय बमोजिम प्रतिवेदन पेश गर्दछौं :
 - क) हामीले लेखा परिक्षणको सन्दर्भमा आवश्यक ठानी सोधनी गरेको कुराहरुको जावाफ तथा स्पष्टीकरणहरु सन्तोषजनक रुपमा पायौं ।
 - ख) वासलात, आय विवरण तथा नगद प्रवाह विवरण सहकारी ऐन २०४८ बमोजिम तयार भएका छन् । प्रस्तुत वित्तिय विवरणहरु संस्थाले राखेको हिसाब किताबहरुसंग दुरुस्त छन् ।
 - ग) हाम्रो रायमा संस्थाले आफ्नो श्रेस्ता तथा हिसाब किताब प्रचलित कानुन तथा प्रचलन बमोजिम राखेको छ ।
 - घ) हाम्रो रायमा संस्थाबाट प्राप्त विवरणहरु लेखापरिक्षणका निमित्त पर्याप्त छन् ।
 - ङ) हाम्रो रायमा, हामीले प्राप्त गरे सम्मको सूचना, स्पष्टीकरण र संस्थाको हिसाब किताबको लेखापरिक्षण गर्दा व्यवस्थापन समिति वा अन्य कुनै कर्मचारीले लेखा सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था विरुद्ध काम काज गरेको वा संस्थालाई हानी नोक्सानी पुऱ्याएको वा संस्थाको कोषको हिनामिना गरेको हाम्रो जानकारीमा आएको छैन ।
४. हाम्रो रायमा, संलग्न वित्तिय विवरणहरु लेखासंग सम्बद्ध टिप्पणीहरुको साथ अध्ययन गर्दा, २०७२ आषाढ मसान्तको वित्तिय स्थिति र सो मितिमा अन्त भएको आर्थिक वर्षको सञ्चालन नतिजाको यथार्थ चित्रण गर्दछ ।